

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O FINANČNEM POSLOVANJU, POSTOPKIH ZARADI INSOLVENTNOSTI IN PRISILNEM PRENEHANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1. Normativno urejanje postopkov zaradi insolventnosti

Nova pravila o postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju so se začela uporabljati 1. oktobra 2008 z začetkom uporabe pravil Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljnjem besedilu: ZFPPIPP). ZFPPIPP je nadomestil takratni Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji in Zakon o finančnem poslovanju podjetij. Do sedaj je bil ZFPPIPP noveliran osemkrat, nazadnje v letu 2023 z novelo ZFPPIPP-H.¹

Uvodoma je treba poudariti, da se ne glede na številne spremembe in dopolnitve zasnova ZFPPIPP ni spreminjala. Prav tako se niso spreminjala temeljna načela postopkov zaradi insolventnosti, med katerimi so najpomembnejša:

1. načelo enakega obravnavanja upnikov (46. člen ZFPPIPP), ki zahteva, da je treba vse upnike, ki so v razmerju do insolventnega dolžnika v enakem položaju, obravnavati enako,
2. načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov (47. člen ZFPPIPP), po katerem je treba postopek zaradi insolventnosti voditi tako, da se zagotovijo najugodnejši pogoji glede višine plačila in rokov za plačilo terjatev upnikov, in
3. načelo hitrosti postopka (48. člen ZFPPIPP), ki zahteva, da postopek poteka hitro in brez nepotrebnega zavlačevanja.

Po veljavni ureditvi ZFPPIPP ureja finančno poslovanje pravnih oseb, postopka zaradi grozeče insolventnosti, postopke zaradi insolventnosti nad pravnimi in fizičnimi osebami ter postopke prisilnega prenehanja pravnih oseb. Postopka zaradi grozeče insolventnosti, katerih namen je preprečiti nastop insolventnosti, sta bila dodana z novelama ZFPPIPP-F² in ZFPPIPP-H. Namen teh dveh postopkov je preprečiti nastop insolventnosti; torej namen teh dveh postopkov ni odprava že nastalega položaja insolventnosti, ampak njegova preprečitev. Gre za postopek preventivnega prestrukturiranja in postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti.

Z novelo ZFPPIPP-H je prišlo tudi do sprememb na področju postopkov zaradi insolventnosti, tako da veljavni ZFPPIPP sedaj ureja le še postopek prisilne poravnave in stečajne postopke. Z novelo ZFPPIPP-H je bil namreč odpravljen poseben postopek poenostavljene prisilne poravnave, ureditev postopka prisilne poravnave pa je bila dopolnjena s posebnimi pravili prisilne poravnave za malo gospodarstvo. Poleg tega je novela ZFPPIPP-H razširila uporabo posebnih pravil za prisilno poravnavo na vse kapitalske družbe in nekatera pravila tudi na samostojne podjetnike.

ZFPPIPP razvršča med stečajne postopke:

1. stečajni postopek nad pravno osebo,
2. postopek osebnega stečaja in

¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP-H (Uradni list RS, št. 102/23 z dne 2. 10. 2023).

² Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP-F (Uradni list RS, št. 100/13 in 10/15 – popr.).

3. postopek stečaja zapuščine.

V zadnjem delu pa ZFPPIPP ureja dva postopka prisilnega prenehanja, in sicer:

1. izbris iz sodnega registra brez likvidacije in
2. prisilno likvidacijo.

Poleg sodišča oziroma sodnika posameznika, ki vodi in odloča v postopkih zaradi insolventnosti, je organ postopka tudi upravitelj. Pravzaprav upravitelj v postopkih zaradi insolventnosti nastopa v dvojni vlogi. Po eni strani je organ postopka zaradi insolventnosti, ki v tem postopku opravlja svoje pristojnosti in naloge, določene v zakonu, zaradi varovanja in uresničitve interesov upnikov. Tipične pristojnosti in naloge, ki jih upravitelj izvaja v stečajnem postopku, so preizkus terjatev upnikov, dejanja upravljanja in unovčenja stečajne mase (dolžnikovega premoženja) in dejanja plačil iz stečajne mase ter poplačilo upnikov iz razdelitvene mase (unovčena stečajna masa, zmanjšana za stroške postopka). V tem delu je mogoče šteti stečajnega upravitelja kot nosilca javnih pooblastil, ki kot subjekt zunaj državne uprave izvršuje njene naloge (prim. drugi odstavek 121. člena Ustave).³ Po drugi strani pa upravitelj v stečajnem postopku vodi posle stečajnega dolžnika v skladu s potrebami postopka in ga kot zakoniti zastopnik zastopa, na primer pri procesnih in drugih pravnih dejanjih v zvezi s preizkusom terjatev ter ločitvenih in izločitvenih pravic, pri procesnih in drugih dejanjih v zvezi z izpodbijanjem pravnih dejanj insolventnega dolžnika, pri pravnih poslih in drugih dejanjih, potrebnih za unovčitev stečajne mase ipd. Prav zaradi pomembne vloge, ki jo ima upravitelj v postopkih zaradi insolventnosti, saj zagotavlja objektivno integriteto postopkov zaradi insolventnosti, je bila tudi normativna ureditev njegovega položaja večkrat deležna zakonskih sprememb in dopolnitev.

Spremembe, ki jih je prinesla novela ZFPPIPP-C⁴ v letu 2010, so bile med drugim namenjene tudi obsežnejšim posegom in dopolnitvam določb, ki urejajo upravitelje, in sicer v smeri zagotavljanja njihove večje profesionalizacije in strokovne usposobljenosti ter ureditve nadzora nad njimi. Tako je novela ZFPPIPP-C uzakonila:

- podlago za ustanovitev Zbornice upraviteljev Slovenije, ki zagotavlja stalno izobraževanje upraviteljev, sprejema kodeks dobre poslovne prakse upraviteljev in daje upraviteljem priporočila za uveljavljanje dobre poslovne prakse ter poleg ministrstva, pristojnega za pravosodje, opravlja nadzor nad upravitelji;
- natančna pravila o disciplinski odgovornosti upraviteljev (organa disciplinskega postopka sta disciplinski komisiji 1. in 2. stopnje, ki sta sestavljeni iz dveh sodnikov, ki sodita v postopkih zaradi insolventnosti, in enega upravitelja);
- jasno razmejitve med storitvami upravitelja, ki so vključene v nagrado, in storitvami, ki vanjo niso vključene, z namenom, da se plačilo teh storitev opravi kot strošek stečajnega postopka in da storitev, za katere je predpisana ali v poslovni praksi uveljavljena tarifa, kot strošek stečajnega postopka ni dovoljeno plačati cene v zneskih, ki so višji od zneskov, določenih s tarifo;
- suspenz upravitelja, če je zoper njega začel kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega v zvezi z opravljanjem njegove funkcije upravitelja, pri čemer v takih primerih sodišče upravitelja razreši tudi v vseh postopkih zaradi insolventnosti, v katerih že opravlja to funkcijo.

Novela ZFPPIPP-E⁵ je v letu 2013 s spremembo in dopolnitvijo ureditve 112. člena ZFPPIPP zaostrila ureditev na področju začasne ustavitve imenovanja upravitelja v novih zadevah in razrešitve v zadevah, v katerih je bil upravitelj že imenovan, in sicer za primere:

1. če je proti njemu uveden kazenski postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 108. člena tega zakona⁶ in je v tem postopku obtožnica postala pravnomočna ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava,

³ Odločba VS RS III Ips 33/2021 z dne 14. 12. 2021.

⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP-C (Uradni list RS, št. 52/10 in 106/10 – ORZFPPIPP21).

⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP-E (Uradni list RS, št. 47/13).

⁶ To je kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali zaradi enega od teh kaznivih dejanj, storjenih iz malomarnosti: povzročitve smrti iz malomarnosti, hude telesne poškodbe, posebno

2. ne glede na 1. točko tega odstavka pa tudi v primeru, če je proti njemu uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je v tem postopku pravnomočna obtožnica, vložena brez preiskave, ali je pravnomočno uvedena preiskava,

3. ne glede na vrsto očitane kaznivega dejanja, če je zoper upravitelja pravnomočno odrejen pripor.

Eden izmed sklopov poglavitnih rešitev novele ZFPPIPP-H je bil tudi uresničitev vseh odločb Ustavnega sodišča RS. Tako je novela ZFPPIPP-H v okviru oblikovanih rešitev naslovila ugotovljene neustavnosti iz odločbe U-I-57/15-13, U-I-2/16-6 z dne 14. 4. 2016, odločbe Up-386/15-26, U-I-179/15-8 z dne 12. 5. 2016, odločbe Up-769/16, U-I-81/17 z dne 12. 7. 2018, odločbe U-I-44/18-6 z dne 7. 11. 2019, odločbe U-I-512/2018 z dne 23. 4. 2020, odločbe U-I-222/18 z dne 14. 5. 2020 in odločbe U-I-464/20-7 z dne 1. 12. 2022. Novela ZFPPIPP-H je naslovila tudi izpostavljene neustavnosti iz odločbe U-I-107/21-16 z dne 2. 3. 2023, čeprav je bila ta odločba izdana (še) tekom postopka obravnave na vladi, saj je novela ZFPPIPP-H prinesla tudi spremembo šestega odstavka 221.j člena ZFPPIPP, in sicer v smeri, da posledice prisilne poravnave, ki se začne na predlog upnikov, nastanejo šele z začetkom postopka in ne že na podlagi vložitve predloga za začetek postopka. Prav tako je v navedeni noveli upoštevana odločba U-I-171/16-15, Up-793/16-25 z dne 11. 7. 2019, ki je bila sicer izdana v zvezi z 71. členom Zakona o izvršbi in zavarovanju, vendar bi se lahko nanašala tudi na postopanje po pravilih, ki jih določa ZFPPIPP.

Tekom zakonodajnega postopka ob sprejemanju novele ZFPPIPP-H je Ustavno sodišče RS v odločbi U-I-414/20-13 z dne 3. 5. 2023 ugotovilo neustavnost devetega odstavka v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP. Ustavno sodišče RS je na podlagi pooblastila iz drugega odstavka 40. člena Zakona o ustavnem sodišču⁷ odločilo, da se do odprave ugotovljene protiustavnosti deveti odstavek v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, glede katerega je bila protiustavnost ugotovljena, še vedno uporablja (3. točka izreka). Ocenilo je, da je varstvo zaupanja v delovanje upraviteljev in objektivno integriteto postopkov zaradi insolventnosti, ki sta nujno pogojena tudi s tovrstno integriteto udeleženih oseb, nujno za nemoten potek in uresničitev ciljev postopkov zaradi insolventnosti. (Ne)zaupanje v stečajnega upravitelja namreč lahko vpliva na integriteto vseh postopkov zaradi insolventnosti, ki prevlada nad interesom upraviteljev do takojšnje zagotovitve možnosti posebnega ugotavljanja njihove vrednostne (ne)primernosti. Vprašanje vrste in načina učinkovitega ugotavljanja vrednostne (ne)primernosti upravitelja in njegovega sodelovanja v postopku pa po mnenju Ustavnega sodišča RS terja celovito zakonsko ureditev, ki jo mora sprejeti zakonodajalec.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Glede na izpostavljeno stanje je glavni cilj predloga zakona odprava neustavnosti devetega odstavka v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, ki jo je Ustavno sodišče RS ugotovilo v odločbi U-I-414/20-13 z dne 3. 5. 2023.

2.2. Načela

Predlog zakona ne spreminja temeljnih načel.

2.3. Poglavitna rešitev

hude telesne poškodbe, ogrožanja varnosti pri delu, prikrivanja, izdaje in neupravičene pridobitve poslovne tajnosti, pranja denarja, izdaje uradne tajnosti, povzročitve splošne nevarnosti ali izdaje državne tajnosti.

⁷ Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21.

Poglavitna rešitev predloga zakona je torej glede na glavni cilj predloga zakona v spremembi ureditve, ki pomeni uresničitev odločbe Ustavnega sodišča RS U-I-414/20-13 z dne 3. 5. 2023, s katero je ugotovilo neustavnost devetega odstavka v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP. Ustavno sodišče je v predmetni odločbi ugotovilo,⁸ da je opravljanje funkcije upravitelja v temelju pogojeno z vrednostjo javnega zaupanja, zato bi bilo nevzdržno, če bi bilo imenovanje upravitelja v novih zadevah ustavljeno, hkrati pa bi ta lahko nadaljeval delo v (vseh) tekočih zadevah (ali obratno). Javno zaupanje, ki se torej lahko razlaga samo enotno (za tekoče in nove postopke), kot pogoj za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije upravitelja opredeljuje že 7. točka drugega odstavka 108. člena ZFPPIPP, pri čemer se izpodbijana zakonska ureditev v delu obveznosti ministra, da začasno ustavi imenovanje v novih zadevah (1. točka drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP), sklicuje na nabor kaznivih dejanj, za katera je zakonodajalec v okviru tretjega odstavka 108. člena ZFPPIPP opredelil, da pravnomočna obsodba pomeni nevrednost javnega zaupanja že v smislu pogoja za pridobitev dovoljenja.

Nadalje je Ustavno sodišče RS v 22. točki obrazložitve utemeljilo, da ureditev začasne zaustavitve iz 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP v obravnavanem primeru zadosti merilu nujnosti. Kot v obrazložitvi zapiše Ustavno sodišče RS: *»Delo upravitelja v postopkih insolventnosti je posebej odgovorno in večplastno. Svoje naloge mora upravitelj opravljati zakonito in v skladu s pravili stroke. Pri tem mora ravnati vestno in pošteno, z ustrežno profesionalno skrbnostjo ter tako, da varuje in uresničuje interese upnikov, ki morajo ob upoštevanju enake obravnave upnikov biti vodilo pri opravljanju teh nalog in pristojnosti. Zaradi narave svojega dela je pogosto v položaju, ko ima kot edini deležnik podroben pregled nad poslovanjem (pre)zadolženega dolžnika. Tako ima ključno vlogo že pri prerekanju in priznanju terjatev ter ločitvenih in izločitvenih pravic. Njegove naloge so pogosto povezane tudi z nadzorom poslovanja (vključno s plačilnim prometom v breme dolžnikovega računa) ter vodenjem poslov in zastopanjem stečajnega dolžnika (vključno s procesnimi in drugimi pravnimi dejanji). Pod zakonskimi pogoji upravitelj tudi upravlja in unovčuje stečajno maso. Pri svojem delu je velikokrat nujno soočen tudi z medsebojno nasprotujočimi si interesi upnikov in drugih deležnikov. Že izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije upravitelja zato zakonodajalec razumljivo veže tudi na pogoj vrednosti javnega zaupanja za opravljanje te funkcije. Navedeni pravni standard po eni strani odraža stopnjo zaupanja v delo konkretnega upravitelja, a hkrati služi tudi kot vnaprejšnje objektivizirano jamstvo vsem (potencialnim) deležnikom v postopkih insolventnosti in v poslovnem okolju, da bo oseba, ki bo imenovana za upravitelja v konkretnem postopku insolventnosti, svoje delo opravljala ustrežno odgovornosti in nalogam, ki jih ta funkcija zahteva. Ob takšnem položaju Ustavno sodišče ocenjuje, da je v posebnem primeru položaja upraviteljev na načelni ravni poseg v pravni položaj upravitelja, vključno s pravico iz 49. člena Ustave, lahko dopusten že v fazi, ko zoper upravitelja v okvirih preizkusa obtožbe obstaja utemeljen sum izvršitve kaznivega dejanja, in torej izjemoma že pred (pravnomočno) kazensko obsodilno sodbo. Utemeljeno je namreč mogoče sklepati, da bi že sodno potrjeni obstoj zadostnih dokazov za utemeljen sum, da je upravitelj izvršil kaznivo dejanje, lahko omajal javno zaupanje v delo stečajnega upravitelja in na sistemski ravni tudi zaupanje v integriteto postopkov insolventnosti. Tako omajano javno zaupanje bi z vidika delovanja konkretnega upravitelja in objektivne integritete postopkov samo zase in neodvisno od kasnejšega nadaljevanja ter izida kazenskega postopka lahko pomenilo nepopravljivo škodo z vidika delovanja postopkov insolventnosti. Navedenega ne spremeni niti okoliščina, da je delovanje upraviteljev predmet nadzora ministrstva, pristojnega za pravosodje, in zbornice upraviteljev ter v posamičnih zadevah tudi sodišča, saj slednje lahko po naravi stvari zajame le že izvršena ravnanja upravitelja v postopkih insolventnosti.«.*

V okviru presoje sorazmernosti ukrepa, ki ga določa veljavna ureditev 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP je Ustavno sodišče RS ugotovilo,⁹ da je »zakonodajalec v primeru suspenza upravitelja zelo intenzivno posegel v njegovo pravico do svobode dela v zvezi s prosto izbiro zaposlitve na način začasne popolne prepovedi opravljanja poklica in hkrati s posledicami za njegove tekoče poslovanje, ki dejansko presegajo čas trajanja suspenza. Na drugi strani je zakonodajalec utemeljeno zasledoval za

⁸ Glej 12. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča RS.

⁹ Glej točko 24 obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča RS.

delovanje postopkov insolventnosti ključen cilj zaupanja v delovanje upraviteljev in objektivno integriteto postopkov. Glede na naravo postopkov insolventnosti in pomembno načelo hitrosti vodenja tovrstnih postopkov je razumljivo, da je posebej poudarjen tudi pomen časovnega vidika odločanja o suspenzu upravitelja, pri čemer se z vidika poteka postopkov insolventnosti in pristojnosti upraviteljev nujno zahteva tudi kontinuiteta njihovega delovanja v posameznih zadevah. Hkrati je zakonodajalec za dosego navedenega cilja določil neizpodbojno zakonsko domnevo vrednostne neprimernosti v primeru pravnomočnosti obtožnice ali razpisane glavne obravnave v skrajšanem kazenskem postopku v zvezi s katerikoli kataloškim kaznivim dejanjem. Navedena domneva velja avtomatično neodvisno od vrste, teže in okoliščin očitane storitve kataloškega kaznivega dejanja, ki ga je upravitelj utemeljeno osumljen, in ni omejena le na primere, ko bi bilo že na prvi pogled z vidika zasledovanega cilja nadaljevanje upraviteljevega dela popolnoma očitno nevzdržno (na primer kazniva dejanja v povezavi z zlorabo funkcije upravitelja). Tako zajema tudi primere, ko bi upravitelj ob upoštevanju vseh (morebiti tudi izjemnih) okoliščin glede na standard vrednosti javnega zaupanja morda vendarle lahko nadaljeval delo brez nevarnosti za zasledovani cilj zakonodajalca. Ureditev, ki v nobenem primeru niti v razumno strnjeni obliki preizkusa kratkoročno in brez bistvenih časovnih posledic za postopek trajanja suspenza vrednosti javnega zaupanja ne upošteva, po presoji Ustavnega sodišča ni sorazmerna zasledovanemu cilju.». Glede na vse navedeno je Ustavno sodišče RS ocenilo, da koristi izpodbijane ureditve ne pretehtajo nad težo posledic, ki jih ima ureditev za prizadetega upravitelja. Zato je odločilo, da je presojana zakonska ureditev v neskladju s pravico do svobode dela iz prvega odstavka 49. člena Ustave v zvezi s prosto izbiro zaposlitve iz drugega odstavka navedenega člena Ustave.

Predlagatelj na podlagi razlogov, navedenih v obrazložitvi odločbe Ustavnega sodišča RS, ugotavlja, da so razlogi za neustavnost devetega odstavka v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP v tem, ker:

1. posledica, ki jo določa deveti odstavek v povezavi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, zadane upravitelja avtomatično, neodvisno od vrste, teže in okoliščin očitane storitve kataloškega kaznivega dejanja, in ni omejena le na primere, ko bi bilo že na prvi pogled z vidika zasledovanega cilja nadaljevanje upraviteljevega dela popolnoma očitno nevzdržno (na primer kazniva dejanja v povezavi z zlorabo funkcije upravitelja), in tako
2. zajema tudi primere, ko bi upravitelj ob upoštevanju vseh (morebiti tudi izjemnih) okoliščin glede na (splošni) standard vrednosti javnega zaupanja morda vendarle lahko nadaljeval delo brez nevarnosti za zasledovani cilj zakonodajalca, ki je zagotavljanje objektivne integritete postopkov zaradi insolventnosti.

Ustavno sodišče RS je, kot navedeno že zgoraj, po mnenju predlagatelja ključni razlog neustavnosti 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP povezal ravno z dejstvom strogosti ureditve, ki v nobenem primeru, niti v razumno strnjeni obliki preizkusa kratkoročno in brez bistvenih časovnih posledic za postopek trajanja suspenza glede na standard vrednosti javnega zaupanja, ne upošteva, da bi *upravitelj kljub dejstvu, da je v kazenskem postopku zaradi takšnega kaznivega dejanja, zaradi katerega bi lahko nadaljeval delo brez nevarnosti za zasledovani cilj zakonodajalca. Zato po presoji Ustavnega sodišča ni sorazmerna zasledovanemu cilju.*

Na podlagi navedenega predlagatelj ocenjuje, da je za uresničitev predmetne odločbe Ustavnega sodišča RS treba preoblikovati 1. in 2. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP ter v povezavi s tem tudi šesti odstavek 112. člena ZFPPIPP.

Predlagatelj ocenjuje, da je glede na obrazložitev in podane argumente v 24. točki obrazložitve predmetne odločbe v skladu z Ustavo ureditev, ki določa neizpodbojno domnevo za začasno ustavitev imenovanja v novih zadevah in razrešitev upravitelja v tekočih postopkih zaradi insolventnosti, če je zoper njega uveden kazenski postopek glede kaznivih dejanj, na podlagi katerih je očitno nevzdržno, da bi upravitelj nadaljeval z delom. Že Ustavno sodišče RS kot take primeroma navede kazniva dejanja v povezavi z zlorabo funkcije upravitelja oziroma kazniva dejanja, ki jih upravitelj izvrši v zvezi z opravljanjem svoje funkcije. Po mnenju predlagatelja pa so taka tudi nekatera druga kazniva dejanja, ki niso povezana z opravljanjem funkcije upravitelja, in sicer kazniva dejanja, storjena z naklepom, zoper

premoženje ali zoper gospodarstvo, ki se preganjajo po uradni dolžnosti. Ta so že sedaj obravnavana posebej v 2. točki drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, glede katere Ustavno sodišče RS v predmetni odločbi ni ugotovilo neustavnosti.

Predlagatelj glede na navedeno predlaga spremembo drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP na način, da obstoji neizpodbojna domneva, da upravitelj začasno ne more opravljati funkcije upravitelja (in se mu začasno ustavi dodeljevanje novih zadev ter se ga razreši v postopkih, v katerih je že bil imenovan), če je zoper njega uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju nalog upravitelja, ali kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je v tem postopku pravnomočno uvedena preiskava ali je obtožnica postala pravnomočna brez preiskave ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava (predlagana 2. točka drugega odstavka 112. člena).

Po predlagani ureditvi v 1. točki drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP pa bo v primeru uvedbe kazenskega postopka zaradi suma storitve takega drugega kaznivega dejanja, ki ni zajeto v 2. točki¹⁰ in bo v tem postopku pravnomočno uvedena preiskava ali bo postala obtožnica pravnomočna brez preiskave ali bo na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava, to podlaga, da minister, pristojen za pravosodje, presodi, ali je glede na naravo, težo in okoliščine očitane kaznivega dejanja okrnjeno zaupanje upravitelja v opravljanje njegove funkcije med tekom kazenskega postopka.

Glede na dejstvo, da predlagana spremenjena 1. točka drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP zahteva izvedbo vsaj skrajšanega ugotovitvenega postopka v upravnem postopku, v katerem je upošteva načelo kontradiktornosti pred samo odločitvijo treba upravitelju omogočiti pravico do izjave, takšne odločbe minister, pristojen za pravosodje, ne more izdati v roku treh dni. Zato se predlaga tudi sprememba šestega odstavka 112. člena ZFPPIPP, in sicer na način, da mora minister o začasni ustavitvi imenovanja po 2. in 3. točki drugega odstavka navedenega člena še vedno odločiti v treh delovnih dneh po dnevu, ko izve za razlog iz teh točk, glede razloga iz novo oblikovane 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, ki poleg seznanitve z dejstvom, da je upravitelj glede določenih kaznivih dejanj v kazenskem postopku, zahteva še presojo in ugotovitev ministra, da je zaradi njegovih ravnanj okrnjeno zaupanje v opravljanje njegove funkcije tekom kazenskega postopka, pa je predlagano, da mora minister odločbo izdati v najkrajšem času, ko izve za razlog iz 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP.

Ker 3. točka drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP predstavlja samostojen razlog, ki je povezan z objektivno nezmožnostjo opravljanja nalog upravitelja, ostane ta tudi po tem predlogu zakona nespremenjena.

Poleg te poglobitve rešitve se s predlogom zakona predlagajo še trije manjši posegi v veljavno ureditev. Prvi je povezan z dopolnitvijo opredelitve prednostnih terjatev v 21. členu ZFPPIPP. Iz razlogov, ki so pojasnjeni v obrazložitvi k 1. členu, se izrecno določa, da so v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti prednostne terjatve tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom tega postopka. Nadalje je v 390. členu ZFPPIPP glede na usklajenost določb zakona, ki ureja postopke izvršbe in zavarovanja, v zvezi z izvzetji določenih prejemkov iz izvršbe in omejitvami izvršbe ter prejemkov, ter določb ZFPPIPP glede prejemkov, ki so izvzeti iz stečajne mase ali spadajo v stečajno maso v omejenem znesku, predlagano črtanje drugega odstavka, saj navedena določba ne dosega več svojega namena, temveč predstavlja zgolj dodatno administrativno breme za deležnike postopkov (sodišča, upnike in upravitelje). Poleg tega se s predlogom zakona dopolnjuje člen, ki ureja evidenco sklepov o odpustu obveznosti, tako da bo omogočeno ažurnejše oziroma bolj zanesljivo in učinkovito vodenje navedene evidence.

¹⁰ Gre seveda za storitev takega kaznivega dejanja, ki v primeru pravnomočne obsodbe predstavlja oviro za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije upravitelja po tretjem odstavku 108. člena ZFPPIPP.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in tudi ne za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Pravo Evropske unije

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Nemčija

Nemški Insolvenzordnung – InsO za razliko od slovenske ureditve, ki deli postopke zaradi insolventnosti na postopke prestrukturiranja (postopek prisilne poravnave) in stečajne postopke, pozna enoten postopek zaradi insolventnosti, ki se lahko izvede in zaključi kot:

1. klasični stečajni postopek, v katerem dolжник preneha poslovati, upravitelj izvede unovčenje (prodajo oziroma izterjavo) vsega njegovega premoženja in poplačilo upnikov (razdelitev). Enake institute ureja ZFPPIPP v 5. poglavju, v katerem je urejen stečajni postopek nad pravno osebo, in ki se (smiselno) uporabljajo tudi za postopek osebnega stečaja,
2. postopek finančnega prestrukturiranja (Insolvenzplanverfahren), ki je urejen v 6. delu InsO in je namenjen prestrukturiranju dolžnikovega podjetja na podlagi načrta finančnega prestrukturiranja, o potrditvi katerega odločajo upniki z glasovanjem.

Imenovanje upravitelja urejajo 56. in naslednji členi InsO. Sodišče izbere in imenuje za upravitelja neodvisno fizično osebo, ki je primerna za obravnavani primer, ima posebne izkušnje v poslovnih zadevah ter je neodvisna od upnikov in dolžnika. Pred imenovanjem upravitelja je treba začasnemu odboru upnikov omogočiti, da v dveh delovnih dneh predloži pripombe o strokovnih in osebnih zahtevah, ki jih mora upravitelj izpolnjevati, če to očitno ne vodi do sprememb, ki bi škodovale finančnemu položaju dolžnika. Skladno z ureditvijo v Nemčiji sodišče tudi razreši upravitelja, pri čemer InsO ne določa natančno razlogov za razrešitev, vendar dopušča sodišču, da upravitelja razreši bodisi na predlog bodisi po uradni dolžnosti, če za to obstoji pomemben razlog.

Avstrija

Z veljavnim avstrijskim zakonom o spremembi insolvenčne ureditve (Insolvenzrechtsänderungsgesetz 2010 – IRÄG 2010)¹¹ se je v Avstriji poenotila ureditev postopkov zaradi insolventnosti in olajšali so se pogoji za sanacijo gospodarskih subjektov v postopkih zaradi insolventnosti. Za uresničitev teh ciljev se je spremenila ureditev prisilne poravnave (*Ausgleichsverfahren*).

Tudi v Avstriji sodišče imenuje upravitelja iz seznamov, na katere se upravitelji predhodno prijavijo, pri čemer je vodilo, da se v postopku imenuje oseba vredna zaupanja, ki je izkušena in ima dobro strokovno znanje na področju insolvenčnega prava. Upravitelj mora biti ugleden, zanesljiv in izkušen na poslovnem področju ter poznati sistem insolventnosti. V okviru vrednosti zaupanja sodišče presoja tudi posameznikovo predhodno kaznovanost oziroma dejstvo, ali je v kazenskem postopku.

¹¹ Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, št. 29/2010, z dne 20. 5. 2010.

Hrvaška

Hrvaška je v letu 2015 prenovila svoje stečajno pravo. Sprejeta sta bila nova *Stečajni zakon*¹², ki med drugim ureja tudi odpust obveznosti za podjetnike, in poseben *Zakon o stečaju potrošača*¹³, ki vsebuje posebna pravila o stečajnem postopku in odpustu obveznosti potrošnikov.

Položaj in pogoje za imenovanje upraviteljev določa Stečajni zakon v 77. in naslednjih členih. Sodišče lahko za upravitelja imenuje samo osebo, ki je predhodno uvrščena na listo. Pogoje za uvrstitev na listo določa 79. člen. Slednji določa, da je na seznam stečajnih upraviteljev lahko vpisana fizična oseba:

1. ki ima poslovno sposobnost in zdravstveno sposobnost za opravljanje poslov stečajnega upravitelja,
2. ki ima opravljen strokovni izpit za stečajnega upravitelja,
3. ki je po opravljenem strokovnem izpitu opravila strokovno usposabljanje v trajanju najmanj enega leta,
4. ki ima sklenjeno zavarovalno polico za zavarovanje poklicne odgovornosti skladno z določbami o zavarovanju poklicne odgovornosti odvetnikov
5. ki je vredna za opravljanje poslov stečajnega upravitelja.

V naslednjem odstavku pa člen še določa, da ni vredna zaupanja za opravljanje poslov stečajnega upravitelja oseba:

- proti kateri je sprožen kazenski postopek za kaznivo dejanje, za katero se postopek začne po uradni dolžnosti;
- ki je obsojena za kaznivo dejanje, za katero se postopek začne po uradni dolžnosti;
- ki je izbrisana s seznama stečajnih upraviteljev zaradi nespoštovanja odločbe sodišča, dokler ne pretečejo tri leta od dneva izbrisa;
- ki je razrešena dolžnosti stečajnega upravitelja zaradi nestrokovnega opravljanja dolžnosti v več kot dveh stečajnih postopkih v obdobju treh let, dokler ne pretečejo tri leta od dneva izbrisa in ponovno ne opravi izpita za stečajnega upravitelja
- ki je plačilno nesposobna.

Hrvaški stečajni zakon v 79.a členu ureja tudi listo visoko kvalificiranih stečajnih upraviteljev.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spremembe bodo prinesle dodatna opravila in obremenitve v postopkih izdaje odločbe na podlagi 112. člena ZFPPIPP, ki je v pristojnosti Ministrstva za pravosodje.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

/

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

/

¹² NN 71/15, 104/2017. Predpis je v hrvaškem jeziku dostopen na povezavi: <https://www.zakon.hr/z/160/Ste%C4%8Dajni-zakon>.

¹³ NN 100/15, 67/18. Predpis je v hrvaškem jeziku dostopen na povezavi: <https://www.zakon.hr/z/825/Zakon-o-ste%C4%8Daju-potro%C5%A1a%C4%8Da>.

6.3. Presoja posledic na gospodarstvo

/

6.4. Presoja posledic za socialno področje

/

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

/

6.6. Presoja posledic za druga področja

/

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

/

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

/

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Andreja Katič, ministrica za pravosodje,
- mag. Andreja Kokalj, državna sekretarka,
- dr. Milan Brglez, državni sekretar.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23) se v 21. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) V postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti in v postopkih zaradi insolventnosti so prednostne terjatve tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti oziroma postopka zaradi insolventnosti.«.

2. člen

V 112. členu se drugi odstavek spremeni tako da se glasi:

»(2) Minister, pristojen za pravosodje, mora začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah tudi:

1. če je zoper upravitelja uveden kazenski postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 108. člena tega zakona, ki ni zajeto v 2. točki tega odstavka, in je v tem postopku obtožnica postala pravnomočna ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava, ter je glede na naravo, težo ali okoliščine očitane kaznivega dejanja okrnjeno zaupanje v opravljanje funkcije upravitelja,

2. če je zoper upravitelja uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju pristojnosti in nalog upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti, ali kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, in je v tem postopku pravnomočno uvedena preiskava ali je postala obtožnica pravnomočna brez preiskave ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava,

3. ne glede na vrsto očitane kaznivega dejanja, če je zoper osebo pravnomočno odrejen pripor.«.

V šestem odstavku se 2. točka spremeni tako da se glasi:

»2. o začasni ustavitvi imenovanja po 2. in 3. točki drugega odstavka tega člena v treh delovnih dneh po dnev, ko izve za razlog iz 2. ali 3. točke drugega odstavka tega člena, po 1. točki drugega odstavka tega člena pa v najkrajšem času od trenutka, ko izve za razlog iz 1. točke drugega odstavka tega člena,«.

3. člen

V 390. členu se drugi odstavek črta.

4. člen

V 413. členu se v četrtem odstavku doda nov stavek, ki se glasi: »Ministrstvo, pristojno za pravosodje, na podlagi EMŠO iz centralnega registra prebivalstva oziroma davčnega registra pridobi ostale identifikacijske podatke o dolžniku iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona in podatke iz drugega in tretjega odstavka tega člena vpiše v evidenco sklepov o odpustu obveznosti.«.

Končna določba

5. člen

(Začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Obrazložitev:

K 1. členu:

V drugem odstavku 21. člena ZFPPIPP je določeno, da so v postopkih zaradi insolventnosti prednostne terjatve tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti. Omenjeni odstavek ureja prednostno poplačilo prispevkov izključno v postopkih zaradi insolventnosti. V prvem odstavku 221.ab člena ZFPPIPP je sicer določeno, da se za postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti smiselno uporabljajo pravila, ki urejajo postopek prisilne poravnave, vendar pa 21. člen ZFPPIPP ni umeščen med določbe, ki urejajo postopek prisilne poravnave, zaradi česar predlagatelj ocenjuje, da bi v praksi lahko prišlo do dileme, kakšen je vpliv sodnega postopka zaradi odprave grozeče insolventnosti na neplačane prispevke. Zato je predlagano, da se v 21. členu ZFPPIPP izrecno določi, da so tudi v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom navedenega postopka, prednostne.

K 2. členu:

Veljavni drugi odstavek 112. člena ZFPPIPP določa, da mora minister, pristojen za pravosodje, začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah:

1. če je proti njej uveden kazenski postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 108. člena tega zakona in je v tem postopku obtožnica postala pravnomočna ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava,
2. ne glede na 1. točko tega odstavka pa tudi v primeru, če je proti njej uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je v tem postopku pravnomočna obtožnica, vložena brez preiskave, ali pravnomočno uvedena preiskava,
3. ne glede na vrsto očitane kaznivega dejanja, če je zoper osebo pravnomočno odrejen pripor.

Nadalje je v šestem odstavku navedenega člena določeno, da mora minister, pristojen za pravosodje, odločiti o začasni ustavitvi imenovanja po drugem odstavku tega člena v treh delovnih dneh po dnevu, ko izve za razlog iz drugega odstavka tega člena.

V veljavnem devetem odstavku 112. člena ZFPPIPP pa je še določeno, da mora sodišče upravitelja, katerega imenovanje v novih postopkih je začasno ustavljeno po drugem ali četrtem odstavku¹⁴ navedenega člena, razrešiti v vseh postopkih zaradi insolventnosti, v katerih je bil imenovan za upravitelja, v treh delovnih dneh po prejemu obvestila o vpisu tega pravnega dejstva v evidenco upraviteljev.

S predlagano spremembo 112. člena ZFPPIPP se naslavlja izvršitev odločbe Ustavnega sodišča RS številka U-I-414/20-13 z dne 3. 5. 2023, s katero je Ustavno sodišče RS ugotovilo neustavnost devetega odstavka v zvezi s 1. točko drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP.

Ustavno sodišče RS je v navedeni odločbi zapisalo, da je zakonodajalec v primeru suspenza upravitelja zelo intenzivno posegel v njegovo pravico do svobode dela v zvezi s prosto izbiro zaposlitve na načinčasne popolne prepovedi opravljanja poklica in hkrati s posledicami za njegove tekoče poslovanje, ki dejansko presegajo čas trajanja suspenza, vendar pa je po oceni Ustavnega sodišča RS na drugi strani zakonodajalec utemeljeno zasledoval za delovanje postopkov zaradi insolventnosti ključen cilj zaupanja

¹⁴ Veljavni četrti odstavek 112. člena, ki sicer ni predmet sprememb, določa:

»(4) Minister, pristojen za pravosodje, mora začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah, tudi če je bila proti njej v zvezi z uvedenim disciplinskim postopkom izrečena začasna prepoved opravljanja funkcije upravitelja po šestem odstavku 120.I člena tega zakona. Ta začasna ustavitev traja, dokler traja začasna prepoved po šestem odstavku 120.I člena tega zakona.«.

v delovanje upraviteljev in objektivno integriteto postopkov. Nadalje je še zapisalo, da je zakonodajalec za doseg navedenega cilja določil neizpodbojno zakonsko domnevo vrednostne neprimernosti v primeru pravnomočnosti obtožnice ali razpisane glavne obravnave v skrajšanem kazenskem postopku v zvezi s katerikoli kataloškim kaznivim dejanjem. Navedena domneva velja avtomatično, neodvisno od vrste, teže in okoliščin očitane storitve kataloškega kaznivega dejanja, ki ga je upravitelj utemeljeno osumljen, in ni omejena le na primere, ko bi bilo že na prvi pogled z vidika zasledovanega cilja nadaljevanje upraviteljevega dela popolnoma očitno nevzdržno (na primer kazniva dejanja v povezavi z zlorabo funkcije upravitelja). Tako zajema tudi primere, ko bi upravitelj ob upoštevanju vseh (morebiti tudi izjemnih) okoliščin glede na standard vrednosti javnega zaupanja morda vendarle lahko nadaljeval delo brez nevarnosti za zasledovani cilj zakonodajalca.

Ustavno sodišče RS je tako kot ključni očitek neustavnosti veljavne ureditve 112. člena ZFPPIPP navedlo, da ta v nobenem primeru, niti v razumno strnjeni obliki preizkusa kratkoročno in brez bistvenih časovnih posledic za postopek trajanja suspenza vrednosti javnega zaupanja ne upošteva, in zato po presoji Ustavnega sodišča RS ni sorazmerna zasledovanemu cilju. Glede na vse navedeno ustavno sodišče ocenjuje, da koristi izpodbijane ureditve ne pretehtajo nad težo posledic, ki jih ima ureditev za prizadetega upravitelja (točka 24 obrazložitve odločbe).

Predlagana ureditev tako na novo določa razloge za začasno zaustavitev imenovanja upravitelja v posameznih zadevah.

Nova predlagana 1. točka drugega odstavka 112. člena določa, da mora minister, pristojen za pravosodje, začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah, če je zoper upravitelja uveden kazenski postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 108. člena ZFPPIPP (če kaznivo dejanje ni zajeto v 2. točki) in je v tem postopku obtožnica postala pravnomočna ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava, če je glede na naravo, težo ali okoliščine očitane kaznivega dejanja okrnjeno zaupanje v opravljanje funkcije upravitelja.

Predlagana ureditev v 1. točki drugega odstavka 112. člena dejansko pomeni, da minister izda odločbo o začasni zaustavitvi imenovanja posamezne osebe v novih zadevah le v primerih, če ugotovi oziroma oceni, da je glede na naravo, težo ali okoliščine očitane kaznivega dejanja, glede katerega se vodi kazenski postopek zoper upravitelja, okrnjeno njegovo zaupanje v opravljanje funkcije upravitelja. S tem se naslavlja temeljni očitek iz predmetne odločbe Ustavnega sodišča RS, da veljavna ureditev v nobenem primeru, niti v razumno strnjeni obliki preizkusa kratkoročno in brez bistvenih časovnih posledic za postopek trajanja suspenza glede na standard vrednosti javnega zaupanja, ne upošteva, da bi upravitelj kljub dejstvu, da je v kazenskem postopku zaradi takšnega kaznivega dejanja, lahko nadaljeval delo brez nevarnosti za zasledovani cilj zakonodajalca.

V predlagani 2. točki pa so k obstoječim kaznivim dejanjem, storjenim z naklepom zoper premoženje in gospodarstvo (veljavna 2. točka drugega odstavka 112. člena), dodana še kaznivima dejanja, storjena pri opravljanju pristojnosti in nalog upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti. Tudi v primeru uvedbe kazenskega postopka zoper upravitelja zaradi kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju pristojnosti in nalog upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti, je namreč že samo to dejstvo zadostni razlog (neizpodbitna domneva) za izdajo odločbe o začasni zaustavitvi imenovanja upravitelja v posameznih zadevah. Kot izhaja iz 24. točke odločbe, že Ustavno sodišče RS dopušča in za ustavnoskladno ocenjuje ureditev, ki bi določala takšno domnevo. Zato je skladno z razlogi odločbe Ustavnega sodišča RS predlagano, da je začasna ustavitev imenovanja v novih zadevah ustrezna v tistih primerih, ko je že na prvi pogled z vidika zasledovanega cilja jasno, da je nadaljevanje upraviteljevega dela popolnoma očitno nevzdržno. To pa je po mnenju predlagatelja v primerih, ko gre za kazniva dejanja v povezavi z zlorabo funkcije upravitelja, kot je v svoji odločbi izpostavilo tudi Ustavno sodišče RS, poleg tega pa tudi v primeru kaznivih dejanj, storjenih z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, ki so po veljavni ureditvi zajeta v 2. točki drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP, glede katere Ustavno sodišče RS ni ugotovilo, da bi bila v neskladju z ustavo. V teh (kvalificiranih) primerih ostaja nespremenjena tudi

časovna točka, kdaj mora minister izdati odločbo o začasni ustavitvi imenovanja v novih zadevah po šestem odstavku 112. člena ZFPPIPP. Torej, če je zoper upravitelja uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju pristojnosti in nalog upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti, ali kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, in je v tem postopku pravnomočno uvedena preiskava ali je postala obtožnica pravnomočna brez preiskave ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava, mora minister odločbo o začasni ustavitvi imenovanja upravitelja v novih zadevah izdati v treh delovnih dneh po dnevu, ko je izvedel za navedeni razlog.

Če pa je zoper upravitelja odrejen pripor, nastop te okoliščine že sam po sebi onemogoča nemoten tek postopkov zaradi insolventnosti in opravljanje pristojnosti in nalog, ki jih ima upravitelj. Zato je tudi izdaja odločbe o začasni zaustavitvi imenovanja v času trajanja pripora, zaradi omejitve osebne prosti upravitelja, takšen ukrep, ki je nujen za nemoten tek postopkov zaradi insolventnosti. Glede na to, da veljavna 3. točka drugega odstavka 112. člena predstavlja samostojen razlog, ki je povezan z objektivno nezmožnostjo opravljanja nalog upravitelja, ostane ta tudi po tem predlogu zakona nespremenjena.

Glede na dejstvo, da bo pred izdajo odločbe o začasni zaustavitvi imenovanja na podlagi predlagane nove 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP treba izvesti ugotovitveni postopek in glede ugotovljenih dejstev upravitelju omogočiti tudi pravico do izjave že tekom postopka, ostaja, kot je bilo že pojasnjeno, tridnevni rok za izdajo odločbe nespremenjen le glede izdaje odločbe po predlagani 2. in 3. točki drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP. Glede izdaje odločbe na podlagi predlagane 1. točke drugega odstavka 112. člena ZFPPIPP pa je predlagano, da mora minister, pristojen za pravosodje, odločbo o začasni ustavitvi imenovanja v novih zadevah izdati v najkrajšem času, saj je hitra izdaja odločbe in ugotovitev navedenih okoliščin pomembna tudi za upnike in tek postopkov zaradi insolventnosti na sploh.

Določba devetega odstavka ostaja nespremenjena in določa, da mora upravitelja, katerega imenovanje v novih postopkih je začasno ustavljeno po drugem ali četrtem odstavku tega člena, sodišče razrešiti v vseh postopkih zaradi insolventnosti, v katerih je bil imenovan za upravitelja, v treh delovnih dneh po prejemu obvestila o vpisu tega pravnega dejstva v evidenco upraviteljev. Za to razrešitev se smiselno uporabljajo peti in šesti odstavek 119. člena ter prvi in drugi odstavek 120. člena tega zakona.

K 3. členu:

V 390. členu ZFPPIPP je urejena možnost izterjave določenih prednostnih terjatev v času vodenja postopka osebnega stečaja. Glede na izkušnje Finančne uprave Republike Slovenije je v praksi izvršbo navedenih prejemkov nemogoče izvajati. Dolžniku glede na določbe 389. člena ZFPPIPP (posebna pravila o stečajni masi), ki se glede omejitve zneska prejemkov, ki spadajo v stečajno maso v postopku osebnega stečaja, v celoti sklicuje na določbe zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, pripadajo zgolj minimalni prejemki (na katere s sredstvi izvršbe ni dovoljeno poseči), s preostalim zneskom in premoženjem pa v celoti razpolaga stečajni upravitelj. Glede na to, da sta zakon, ki ureja izvršbo in zavarovanje, in ZFPPIPP glede omejitev izvršbe in glede izvzema določenega premoženja iz stečajne mase usklajena, upniki na minimalne prejemke z izvršbo ne morejo poseči, če pa bi želeli v postopku izvršbe poseči na premoženja, s katerim upravlja stečajni upravitelj, bi s tem ovirali vodenje stečajnega postopka. Dodatno ni videti smiselnosti določbe drugega odstavka 390. člena ZFPPIPP tudi zato, ker za prednostne terjatve že tako ali tako velja, da se iz stečajne mase poplačajo pred vsemi drugimi upniki, odpust obveznosti pa nanje ne učinkuje. Po drugi strani pa določbe glede zastaranja terjatev upnike silijo, da z uradnimi dejanji izvršbe dosežejo pretrganje zastaranja terjatev, četudi je ta nesmotrna oziroma neučinkovita. Navedeno predstavlja obremenitev tako za (izvršilna) sodišča, upnike, kot tudi za stečajne upravitelje. Zato je predlagano, da se črta drugi odstavek 390. člena ZFPPIPP, ki v praksi ne dosega več svojega namena, temveč predstavlja zgolj dodatno breme.

K 4. členu:

Veljavni četrti odstavek 413. člena, ki ureja evidenco sklepov o odpustu obveznosti, določa, da morajo sodišča o podatkih iz drugega in tretjega odstavka navedenega člena, ministrstvo, pristojno za pravosodje, obvestiti v treh delovnih dneh. S predlagano spremembo se ureja pravna podlaga za avtomatsko pridobivanje podatkov o dolžniku, in sicer na podlagi EMŠO iz centralnega registra prebivalstva oziroma davčnega registra. Predlagano je, da se v četrtem odstavku navedenega člena (poleg veljavne določbe) doda še, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, na podlagi EMŠO iz centralnega registra prebivalstva oziroma davčnega registra pridobi ostale identifikacijske podatke o dolžniku iz tretjega odstavka 17. člena ZFPPIPP in tako pridobljene podatke, ki jih določata drugi in tretji odstavek 413. člena ZFPPIPP, vpiše v evidenco sklepov o odpustu obveznosti. Pravno podlago za vodenje in obdelavo podatka o EMŠO in davčni številki že določata drugi in tretji odstavek 413. člena ZFPPIPP v povezavi s 17. členom ZFPPIPP. Predlagatelj ocenjuje, da je zaradi zamejevanja možnosti napak pri vodenju evidence in potreb ter možnosti tehnoloških nadgradenj evidence zagotovitev takšne pravne podlage nujna.

K 5. členu:

Predlagan je običajni petnajstdnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

21. člen

(prednostne, podrejene in navadne terjatve)

(1) Prednostne terjatve so naslednje nezavarovane terjatve:

1. plače in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti,
2. odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku, in poklicne bolezni,
3. neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja, vendar največ v višini odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov,
4. plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka,
5. odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka ali med postopkom postalo nepotrebno,
6. davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati z izplačili iz 1., 3., 4. in 5. točke tega odstavka,
7. nadomestilo za neizrabljen letni dopust za tekoče koledarsko leto,
8. terjatev iz naslova kreditov, danih na podlagi zakona, ki ureja pomoč za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah, in poroštev, danih za te kredite.

(2) V postopkih zaradi insolventnosti so prednostne terjatve tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

(3) Podrejene terjatve so nezavarovane terjatve, ki se na podlagi pravnega razmerja med dolžnikom in upnikom, če postane dolžnik insolventen, plačajo šele po plačilu drugih nezavarovanih terjatev do dolžnika.

(4) Navadne terjatve so nezavarovane terjatve, ki niso niti prednostne niti podrejene terjatve.

112. člen

(začasna ustavitev imenovanja za upravitelja v novih zadevah)

(1) Oseba, vpisana v seznam upraviteljev, lahko zahteva, da se njeno imenovanje za upravitelja v novih zadevah začasno ustavi:

1. če je imenovana na državno ali mednarodno funkcijo, ki zahteva poklicno opravljanje: za obdobje trajanja te funkcije,
2. v drugih primerih: za obdobje, navedeno v zahtevi, ki ne more biti krajše od treh mesecev.

(2) Minister, pristojen za pravosodje, mora začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah tudi:

1. če je proti njej uveden kazenski postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 108. člena tega zakona in je v tem postopku obtožnica postala pravnomočna ali je na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava,
2. ne glede na 1. točko tega odstavka pa tudi v primeru, če je proti njej uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, zoper premoženje ali zoper gospodarstvo, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je v tem postopku pravnomočna obtožnica, vložena brez preiskave, ali pravnomočno uvedena preiskava,
3. ne glede na vrsto očitane kaznivega dejanja, če je zoper osebo pravnomočno odrejen pripor.

(3) Začasna ustavitev imenovanja iz drugega odstavka tega člena traja:

1. če je kazenski postopek pravnomočno ustavljen ali izdana zavrnilna oziroma oprostilna sodba: do pravnomočnosti te odločitve v kazenskem postopku,

2. če je v kazenskem postopku oseba pravnomočno obsojena: do pravnomočnosti odločbe o odvzemu dovoljenja za opravljanje funkcije upravitelja,
3. če je pripor odpravljen in niso izpolnjeni pogoji iz 1. ali 2. točke drugega odstavka tega člena: do pravnomočnosti odločbe o odpravi pripora.

(4) Minister, pristojen za pravosodje, mora začasno ustaviti imenovanje posamezne osebe za upravitelja v novih zadevah, tudi če je bila proti njej v zvezi z uvedenim disciplinskim postopkom izrečena začasna prepoved opravljanja funkcije upravitelja po šestem odstavku 120. člena tega zakona. Ta začasna ustavitev traja, dokler traja začasna prepoved po šestem odstavku 120. člena tega zakona.

(5) Minister, pristojen za pravosodje, v seznam upraviteljev vpiše obdobje začasne ustavitve imenovanja za upravitelja v novih zadevah iz 6. točke drugega odstavka 110. člena tega zakona.

(6) Minister, pristojen za pravosodje, mora odločiti:

1. o zahtevi iz prvega odstavka tega člena v osmih dneh po prejemu te zahteve,
2. o začasni ustavitvi imenovanja po drugem odstavku tega člena v treh delovnih dneh po dnevu, ko izve za razlog iz drugega odstavka tega člena,
3. o začasni ustavitvi imenovanja po četrtem odstavku tega člena v treh delovnih dneh po dnevu, ko izve za razlog iz četrtega odstavka tega člena; če je ukrep začasnega odvzema pravice opravljanja funkcije upravitelja izrekel sam, hkrati tudi začasno ustavi imenovanje.

(7) Ministra, pristojnega za pravosodje, mora naslednji delovni dan po nastanku dejstva obvestiti:

1. kazensko sodišče o pravnem dejstvu iz drugega in tretjega odstavka tega člena,
2. Zbornica upraviteljev o pravnem dejstvu iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Obdobje začasne zaustavitve imenovanja za upravitelja v novih zadevah začne teči z vpisom tega pravnega dejstva v seznam upraviteljev.

(9) Upravitelja, katerega imenovanje v novih postopkih je začasno ustavljeno po drugem ali četrtem odstavku tega člena, mora sodišče razrešiti v vseh postopkih zaradi insolventnosti, v katerih je bil imenovan za upravitelja, v treh delovnih dneh po prejemu obvestila o vpisu tega pravnega dejstva v evidenco upraviteljev. Za to razrešitev se smiselno uporabljajo peti in šesti odstavek 119. člena ter prvi in drugi odstavek 120. člena tega zakona.

390. člen **(posebna pravila za prednostne terjatve)**

(1) Iz stečajne mase se v postopku osebnega stečaja kot prednostne terjatve poleg terjatev iz prvega in drugega odstavka 21. člena tega zakona plačajo tudi terjatve do stečajnega dolžnika na podlagi zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti ali zmanjšanja ali izgube delovne zmožnosti ter odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal.

(2) Za izterjavo ali zavarovanje terjatve iz prvega odstavka tega člena se ne uporabljajo 131., 132., 280. in 281. člen tega zakona.

413. člen **(evidenca sklepov o odpustu obveznosti)**

(1) Evidenco sklepov o odpustu obveznosti vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(2) Evidenca mora za vsak sklep o odpustu obveznosti vsebovati:

1. identifikacijske podatke o dolžniku,
2. pravilno številko in datum izdaje sklepa o odpustu obveznosti ter sodišče, ki je izdalo sklep,

3. datum pravnomočnosti sklepa o odpustu obveznosti,
4. podatke o razveljavitvi odpusta obveznosti po 412. členu tega zakona.

(3) V evidenci vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, posebej tudi podatke o sklepih, s katerimi je sodišče zavrnilo predlog za odpust obveznosti. Evidenca mora za vsak sklep o zavrnitvi predloga za odpust obveznosti vsebovati:

1. identifikacijske podatke o dolžniku,
2. pravilno številko in datum izdaje sklepa o zavrnitvi predloga za odpust obveznosti ter sodišče, ki je izdalo sklep,
3. datum pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi predloga za odpust obveznosti,
4. navedbo razloga za zavrnitev predloga.

(4) Sodišča morajo ministrstvo, pristojno za pravosodje, v treh delovnih dneh obvestiti o podatkih iz drugega in tretjega odstavka tega člena.

(5) Rok iz četrtega odstavka tega člena teče:

1. glede podatkov iz 1. do 3. točke drugega odstavka tega člena:
 - če pritožba proti sklepu o odpustu obveznosti ni bila vložena: od poteka roka za pritožbo,
 - v drugih primerih: od dne, ko sodišče prejme odločbo sodišča druge stopnje o pritožbi,
2. glede podatkov iz 4. točke drugega odstavka tega člena: od pravnomočnosti sklepa o razveljavitvi odpusta obveznosti,
3. glede podatkov iz tretjega odstavka tega člena:
 - če pritožba proti sklepu ni bila vložena: od poteka roka za pritožbo,
 - v drugih primerih: od dne, ko sodišče prejme odločbo sodišča druge stopnje o pritožbi.

(6) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše podrobnejša pravila o:

1. vodenju evidence sklepov o odpustu obveznosti,
2. vsebini in načinu pošiljanja obvestil iz četrtega odstavka tega člena in
3. vsebini ter načinu posredovanja zahteve in podatkov po prvem odstavku 400. člena tega zakona iz evidence sklepov o odpustu obveznosti.